

ACTUALITZACIÓ TABAQUISME I COVID

Esteve Fernández | Guadalupe Ortega
20 d'octubre de 2021 Catalunya Central

**Com afecta la pandèmia a
la prevenció i la intervenció
en Tabaquisme?**

@StvFdz

@TobControlUnit.

@XarxaCHsF

@salutcat

@SumaSalutASPCAT

@PAPSF

@iconoticies

Declaració de conflictes d'interessos

- Investigació en control del tabac financada per agències nacionals (AGAUR, FIS, PND) i internacionals (GACD, UE)
- Sense contractes amb la indústria farmacèutica, del tabac i/o cigarretes electròniques
- Declaració detallada a:

http://tackshs.eu/wp-content/uploads/2016/10/TackSHS_Declaration-of-competing-interest_EF.pdf

1 Què en sabem?

2 Dades impacte pandèmia

3 Abordatge postpandèmia i reptes

Tabac i risc de contagi

QUÈ EN
SABEM?

Tabac i COVID-19 Què en sabem? Dades i recomanacions

En el marc de la situació actual en relació a la pandèmia per la COVID-19 i com aquesta situació afecta a la pràctica diària dels centres sanitaris, volem compartir, per una banda, algunes primeres dades sobre la relació entre la COVID-19 i el tabaquisme i, per altra banda, diversos aspectes i recomanacions en relació a les pràctiques clíniques al voltant del tabaquisme.

Algunes dades...

Les persones que consumeixen tabac, tenen més risc d'encomanar-se de la COVID-19?

En aquests moments, es disposen de pocs estudis que hagin avaluat el risc d'infecció per SARS-CoV-2 d'acord amb el consum de tabac i, els que hi ha, tenen importants deficiències metodològiques. **Es necessiten estudis longitudinals (cohorts)** en els quals es registri acuradament l'estatus de consum del tabac dels infectats i no infectats i el seu patró de consum (és a dir, quin/s producte/s consumeixen, el nombre d'unitats per dia, etc.). Amb aquesta informació serà possible estudiar amb garanties el risc d'infecció que presenten els consumidors de productes del tabac versus els no consumidors.

Amb el coneixement disponible, és probable que les persones que consumeixen tabac (incloent el consum de cigarretes, cigarretes electròniques, productes de tabac escalfat, pipes d'aigua, etc.) tinguin més risc d'infectar-se del SARS-CoV-2. Consumir aquests productes de tabac implica apropar aquests productes a la boca repetides vegades al dia, el que augmenta la possibilitat d'entrada del virus a l'organisme. A més, l'ús d'alguns productes del tabac, com les pipes d'aigua, implica l'ús compartit de filtres i mànegues, que pot facilitar la transmissió de la COVID-19 en ambients comunitaris i socials. En qualsevol cas, s'ha d'evitar consumir de forma compartida qualsevol producte amb tabac (porros, cigarretes, pipes d'aigua, etc.) i aconsellar sempre l'abandonament del consum del tabac.

Així mateix, i d'acord amb els estudis recents realitzats en laboratoris, les persones que consumeixen tabac tenen una expressió de l'enzim convertidor de l'angiotensina 2 (ACE 2) més elevada en els teixits del sistema respiratori¹. L'augment d'aquest enzim, que s'ha descrit com la via d'entrada del virus a les cèl·lules, pot incrementar la probabilitat d'infecció. Consumir tabac incrementa la possibilitat d'infecció per SARS-CoV-2 entre les persones que fumen ja que són més vulnerables, en general, als agents infecciosos.

accions
xarxa

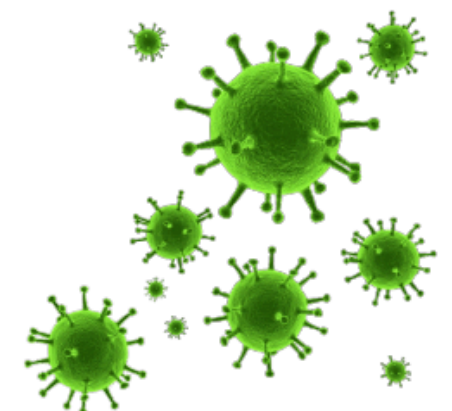
Juny 2020 #5

Els consumidors de tabac, tenen major probabilitat de desenvolupar una COVID-19 més greu?

El consum de tabac està directament relacionat amb, al menys, 29 malalties que afecten gairebé a tots els òrgans de el cos. A més, les persones que fumen tenen fins a tres vegades més probabilitats de morir que els no fumadors d'edat similar, i s'ha descrit que els fumadors tenen una esperança de vida de 10 anys menys.

El consum de tabac augmenta tant el risc de patir infeccions pulmonars com la seva gravetat, a causa del dany que la combustió i/o l'aerosol d'aquests productes causa a les vies aèries superiors. El tabac produeix una inflamació de les vies respiratòries afectant tant la funció pulmonar com la immunològica. Per aquest motiu, els efectes nocius descrits provoquen que les persones consumidores de tabac siguin més susceptibles de patir qualsevol malaltia infecciosa que afecti les vies respiratòries, com ara la COVID-19.

La recerca indica que les persones fumadores tenen un major risc de desenvolupar símptomes greus i de morir a causa de la COVID-19. La metanàlisi, de Patanavanich i Glantz² en la que s'inclouen 19 estudis originals, mostra que les persones fumadores diagnosticades amb COVID-19 tenen un risc 1,9 vegades més gran de progressió cap a una malaltia més greu, estat crític o mort.

Imatge: pngimg

Les persones que fumen i les usuàries de cigarretes electròniques poden considerar-se "pacients de risc" en l'actual pandèmia de COVID-19?

El consum de productes que contenen tabac provoquen un estrès oxidatiu i destrucció dels teixits pulmonars. Els alvèols, que realitzen l'intercanvi de gasos, es danyen en contacte amb la combustió generada i és per això que els consumidors de tabac, fins i tot les persones usuàries de cigarretes electròniques, tenen més minvada la seva funció pulmonar. A més, el consum de tabac redueix la capacitat del sistema immunològic a l'hora de combatre les infeccions respiratòries.

Aquests aspectes, juntament amb el fet de repetir el moviment mà-boca de forma freqüent en el decurs del dia, produeixen un augment de la probabilitat que un fumador s'infecti per SARS-CoV-2. Aquest risc és encara més gran quan es comparteixen productes de tabac amb altres persones, fet que està totalment desaconsellat en aquests moments de pandèmia, esdevenint una conducta d'alt risc.

Imatge: freepik

Referències

- 1 Brake SJ, Barnsley K, Lu W, et al. Smoking upregulates angiotensin-converting enzyme-2 receptor: a potential adhesion site for novel coronavirus SARS-CoV-2 (COVID-19). J Clin Med. 2020;9:841. doi:10.3390/jcm9030841
- 2 Patanavanich R, Glantz SA. Smoking is associated with COVID-19 progression: a meta-analysis. Nicotine Tob. Res. 2020. En premsa. <https://doi.org/10.1101/2020.04.13.20063669>

Com citar aquest document

Tabac i COVID-19. Què en sabem? Dades i recomanacions. AccionsXarxa #5. Barcelona: Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum, Institut Català d'Oncologia; 2020. Disponible a ACCIONS: <https://www.xhsf.cat/activitats.php?id=107&lang=cat>

CONCLUSIONS

- Les persones fumadores tenen més risc d'infecció per la SARS-CoV-2, presenten complicacions més greus i major risc de morir.
- Consumir tabac és un risc evitable i, per tant, tots els professionals de la salut haurien de recomanar als usuaris de productes del tabac i derivats (siguin consumidors de tabac convencional, de cargolar, de cigarretes electròniques, etc.) que ho deixin, a més de donar el suport necessari per aconseguir deixar de fumar (psicoconductual i farmacològic) o, al menys, dirigir-los als serveis disponibles on poden trobar ajuda experta (Atenció Primària, unitats especialitzades, 061/ Salut Respon).
- És necessari preguntar i registrar de forma acurada el consum de tabac en les persones ateses per sospita o diagnòstic de COVID-19.
- En el cas de persones que no vulguin deixar de consumir tabac, cal recomanar-los certes pautes de consum, per exemple:
 1. Reduir el nombre de cigarretes.
 2. Evitar consumir tabac en llocs tancats (casa, cotxe, etc.).
 3. Evitar consumir tabac en llocs oberts amb presència d'altres persones al voltant de 2 metres (tipus terrasses, parcs, etc.) per dos motius principals:
 - per evitar exposar a terceres persones al fum ambiental del tabac i
 - per evitar contagiar-se un mateix o als altres, ja que en consumir tabac en llocs oberts, es treu la mascareta de protecció i s'inhala i exhala aire repetidament en un entorn amb alta densitat de persones.
- Cal recomanar a tots els usuaris seguir les principals mesures higièniques per combatre la SARS-CoV-2, com ara: rentat freqüent de les mans, mantenir la distància de seguretat d'almenys 2 metres i utilització de mascaretes de forma apropiada.

Xarxa Catalana | Hospitals Sense Fum

Programa
Atenció Primària
sense fum
www.papsf.cat

Salut/Agència de
Salut Pública de Catalunya

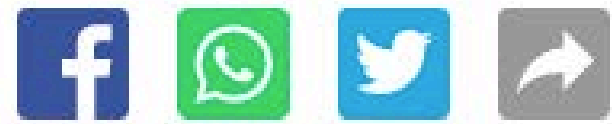
ICO
Institut Català d'Oncologia

Centre col·laborador
de l'OMS per al Control del Tabac

Salud

FRANCIA

El tabaco podría s la COVID-19

Primera modificación: 22/04/2020 - 15:05

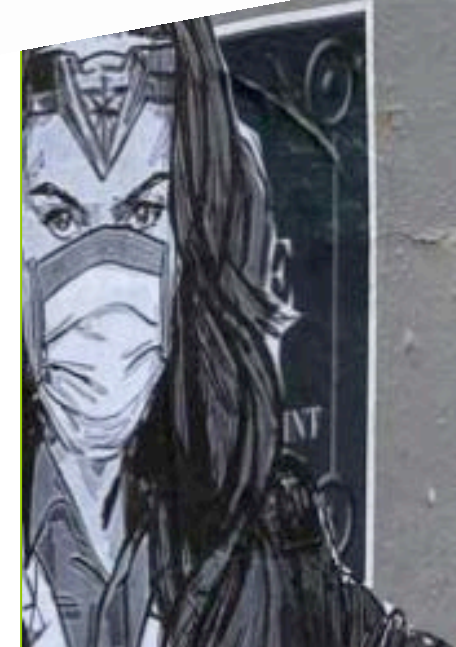

FAKE NEWS

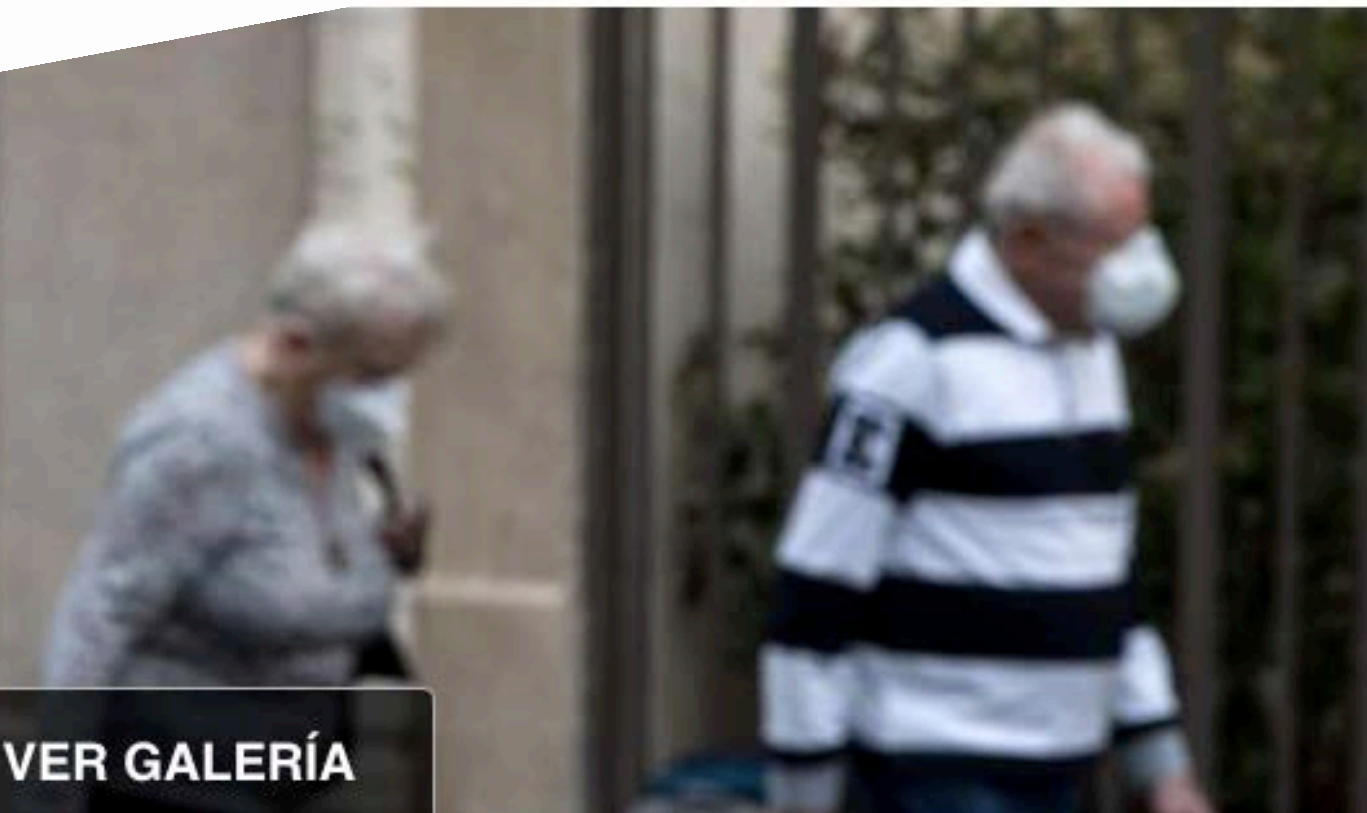
que la ovid-19

casa incidencia de la

Mundstock

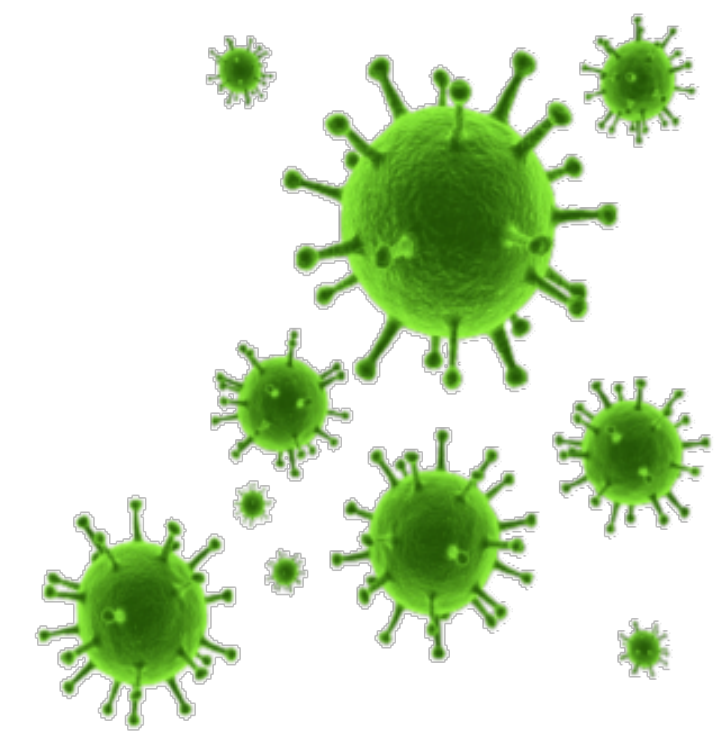
VER GALERÍA

Tabac i risc de contagi

QUÈ EN
SABEM?

- Fumar **deteriora els mecanismes immunològics** del sistema respiratori augmentant la probabilitat d'infeccions respiratòries, com ara la COVID.
 - El **moviment mà-boca repetit** durant el dia junt amb el factor de **relaxació de la distància** de seguretat, pot augmentar la probabilitat d'infecció per a la persona que fuma i per a les persones del voltant.
 - El **consum compartit** d'algunes formes de fumar, com són les pipes d'aigua, augmenten el risc de transmissió.
-
- Brake SJ, Barnsley K, Lu W, et al. Smoking upregulates angiotensin-converting enzyme-2 receptor: a potential adhesion site for novel coronavirus SARS-CoV-2 (COVID-19). J Clin Med. 2020;9:841. doi:10.3390/jcm9030841

Els aerosols i el SARS-Cov-2 ...

2,5 micròmetres

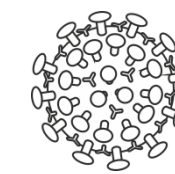

Els aerosols i el SARS-Cov-2 ...

2,5 micròmetres

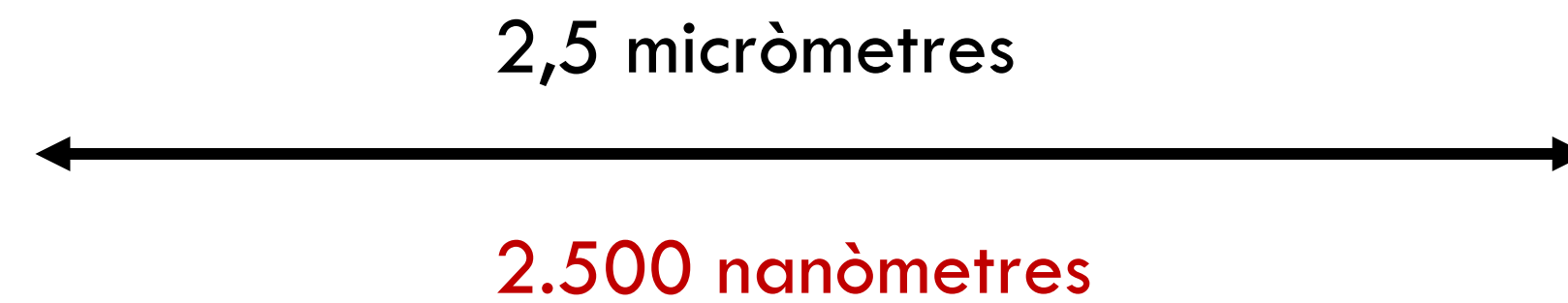

80 nanòmetres

SARS-Cov-2

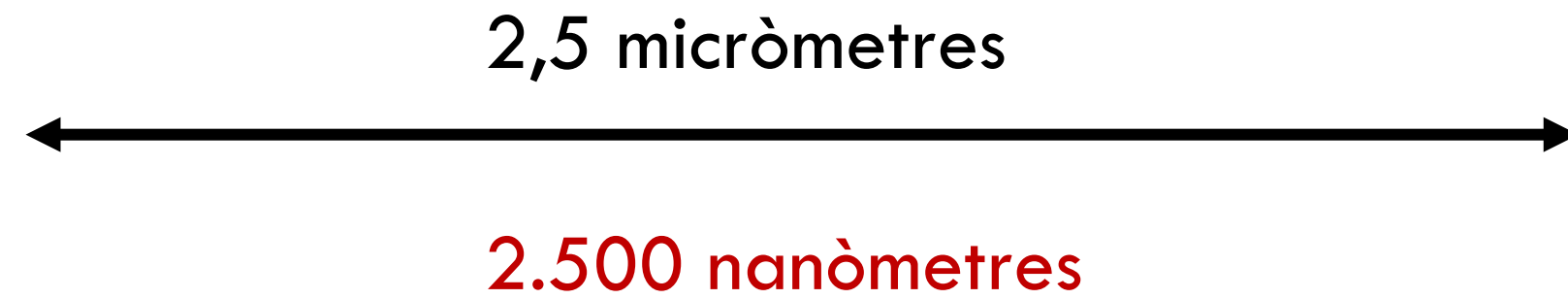
Els aerosols i el SARS-Cov-2 ...

80 nanòmetres

Els aerosols i el SARS-Cov-2 ...

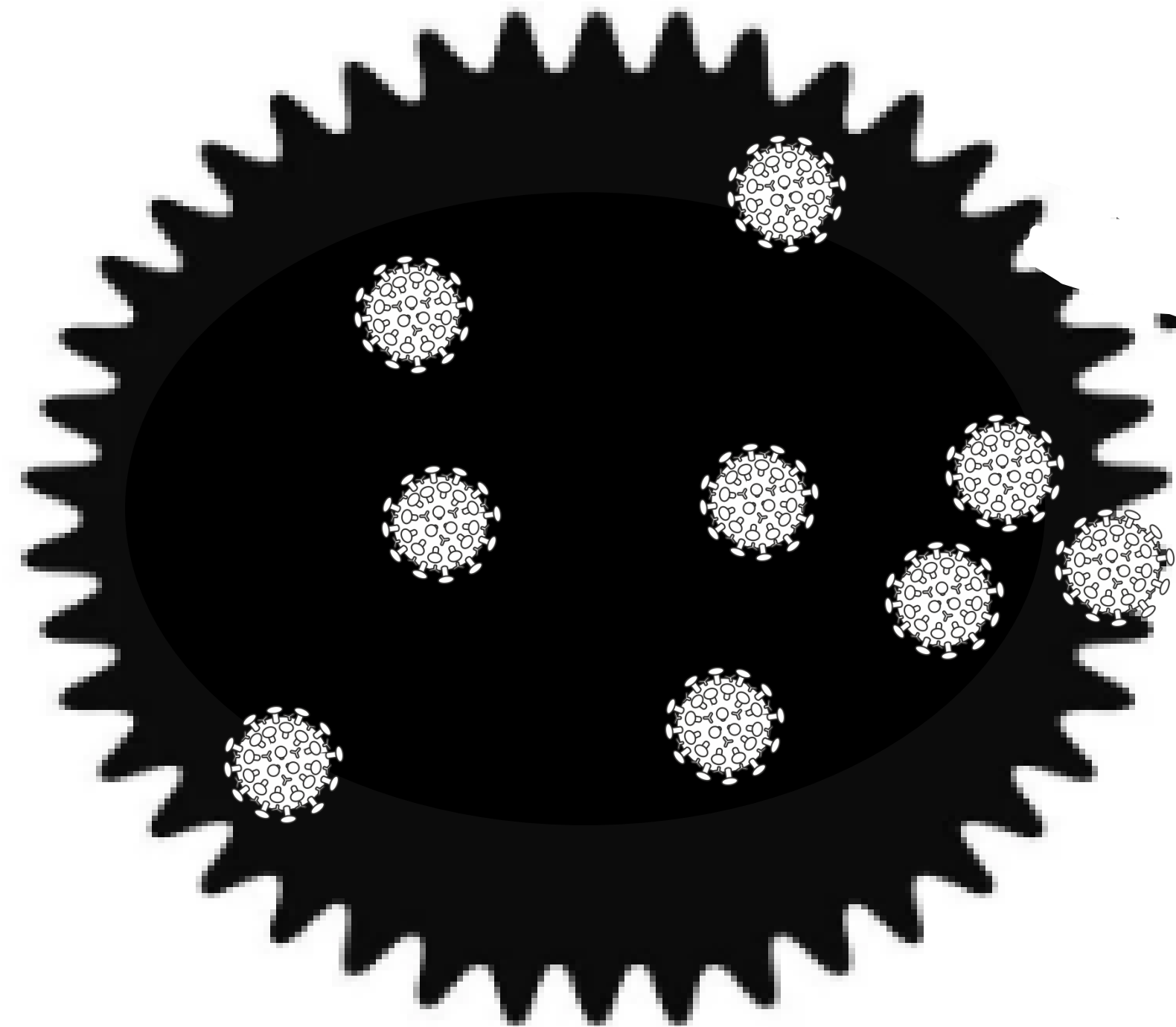

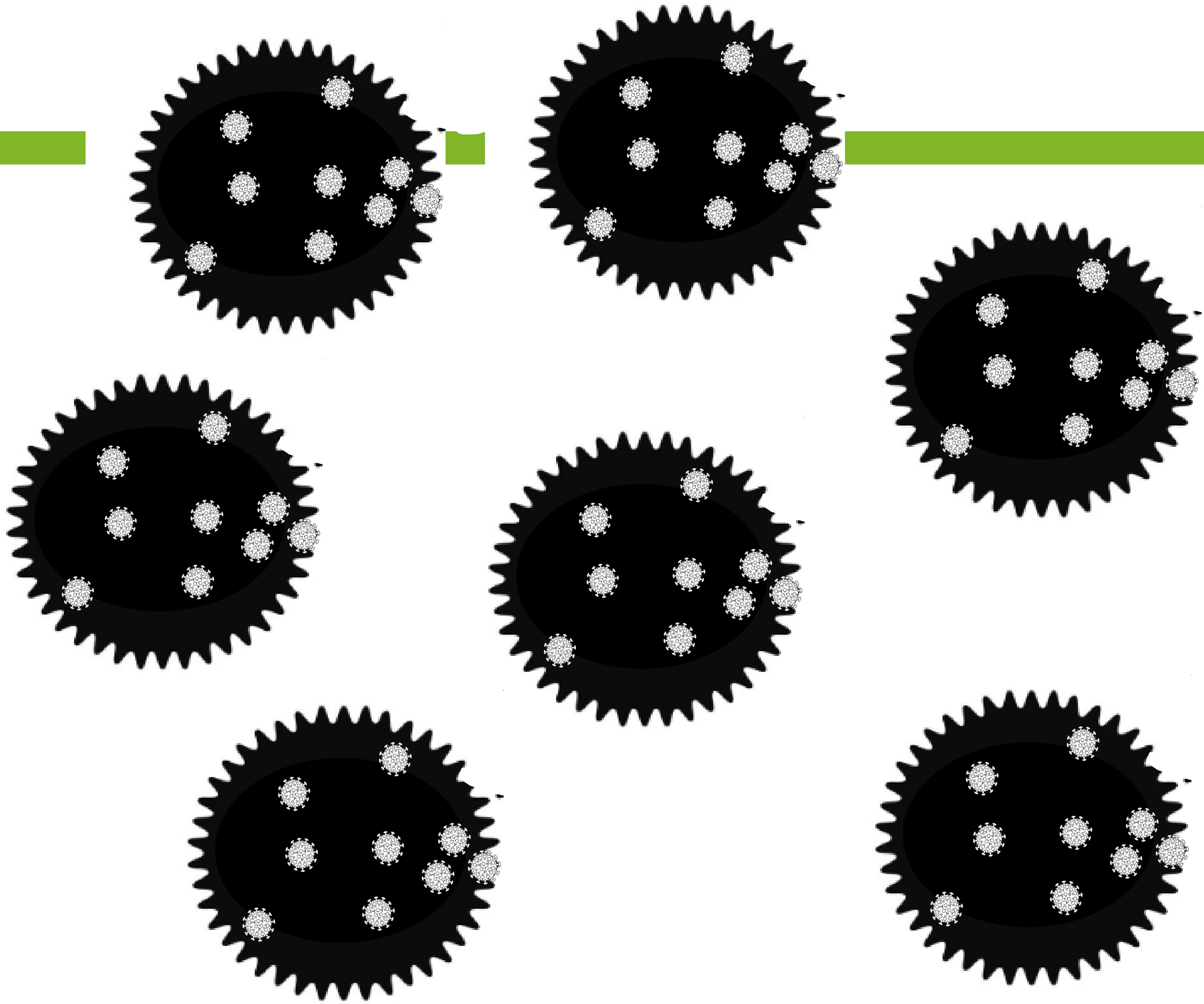
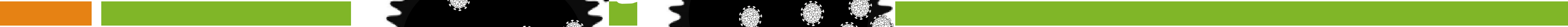
80 nanòmetres

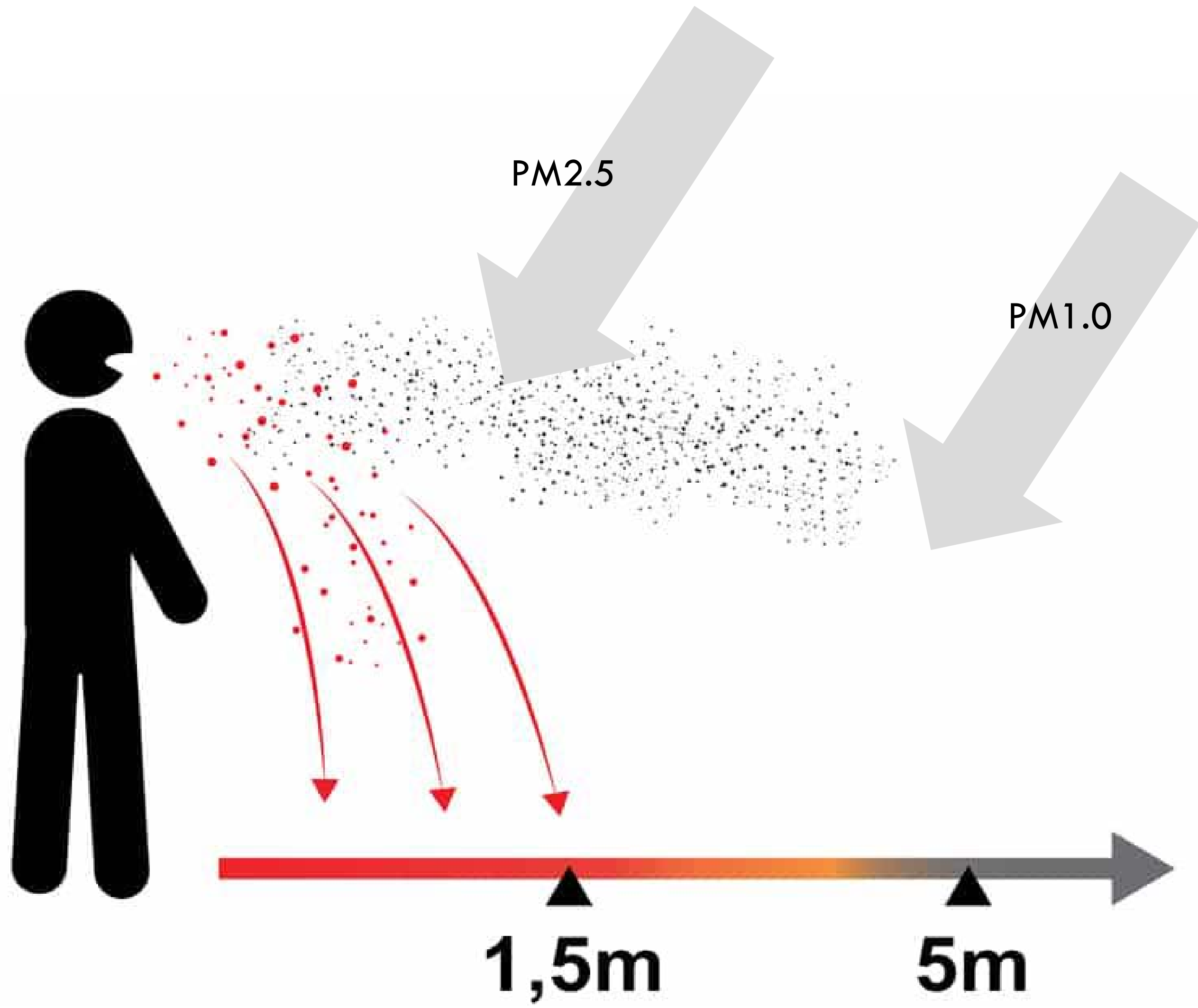

$$\frac{\text{PM2.5}}{\text{SARS-Cov-2}} = 1 / 32$$

Els aerosols i el SARS-Cov-2 ...

Tabac i gravetat clínica

QUÈ EN
SABEM?

- La majoria de **complicacions de la COVID** que han requerit ingrés en UCI es produeixen per complicacions respiratòries.
 - El consum de tabac, en qualsevol de les seves formes, **empitjora** el curs de les malalties respiratòries i és un factor de risc de càncer i malalties cardiovasculars.
 - Els estudis han demostrat que les persones que fumen i contrauen la COVID, tenen un major risc de gravetat i ingrés en UCI, pitjor pronòstic i mort.
-
- Posicionamiento de las autoridades sanitarias en relación al consumo de tabaco y relacionados durante la pandemia por COVID-19 [Enllaç](#)

Tabaquisme i incidència de COVID-19

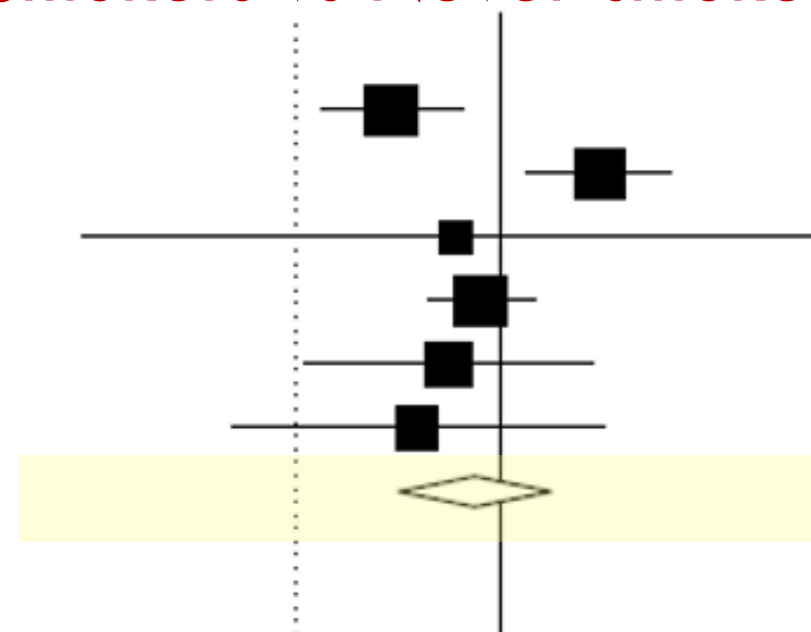
QUÈ EN SABEM?

Tobacco Use and COVID-19: Systematic Review and Meta-Analysis

Gallus S, Lugo A, Clancy L, Fernández E, Gorini G.

Author	Cases	
	CS	NS
HQ - UNSELECTED POPULATION		
Carrat (A- B+ C+ D+)	98	516
Hamer (A+ B+ C+ D+)	93	354
Houlihan (A- B- C- D+)	4	27
Iversen (A+ B+ C- D+)	177	898
Jackson (A- B+ C+ D+)		
Merkely (A+ B- C- D+)	16	38
Pooled estimate	388	1833
Heterogeneity: $I^2 = 70\%$		

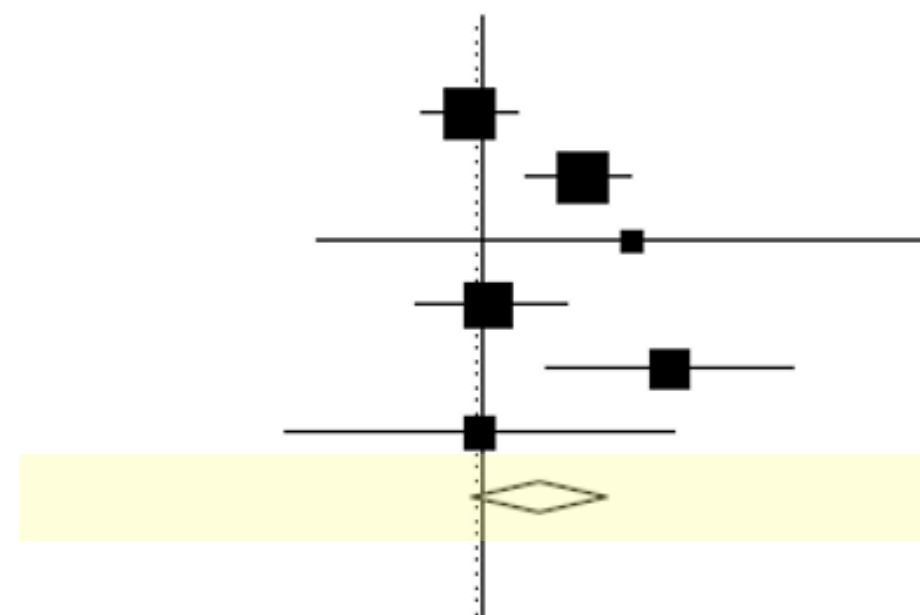
Smokers vs Never-smokers

RR	[95% CI]	Weight %
0.71	[0.57; 0.89]	8.8
1.36	[1.08; 1.71]	8.7
0.87	[0.27; 2.79]	3.2
0.94	[0.80; 1.11]	9.0
0.85	[0.54; 1.33]	7.3
0.77	[0.43; 1.39]	6.3
0.92	[0.73; 1.17]	43.4

Author	Cases	
	FS	NS
HQ - UNSELECTED POPULATION		
Carrat (A- B+ C+ D+)	353	516
Hamer (A+ B+ C+ D+)	313	354
Houlihan (A- B- C- D+)	7	27
Iversen (A+ B+ C- D+)	78	898
Jackson (A- B+ C+ D+)		
Merkely (A+ B- C- D+)	15	38
Pooled estimate	766	1833
Heterogeneity: $I^2 = 70\%$		

Former smokers vs Never-smokers

RR	[95% CI]	Weight %
0.96	[0.83; 1.11]	9.8
1.36	[1.15; 1.59]	9.6
1.59	[0.60; 4.19]	1.8
1.02	[0.81; 1.30]	8.4
1.79	[1.22; 2.62]	6.0
0.99	[0.54; 1.81]	3.6
1.19	[0.97; 1.47]	39.1

Tabaquisme i gravetat de COVID-19

QUÈ EN SABEM?

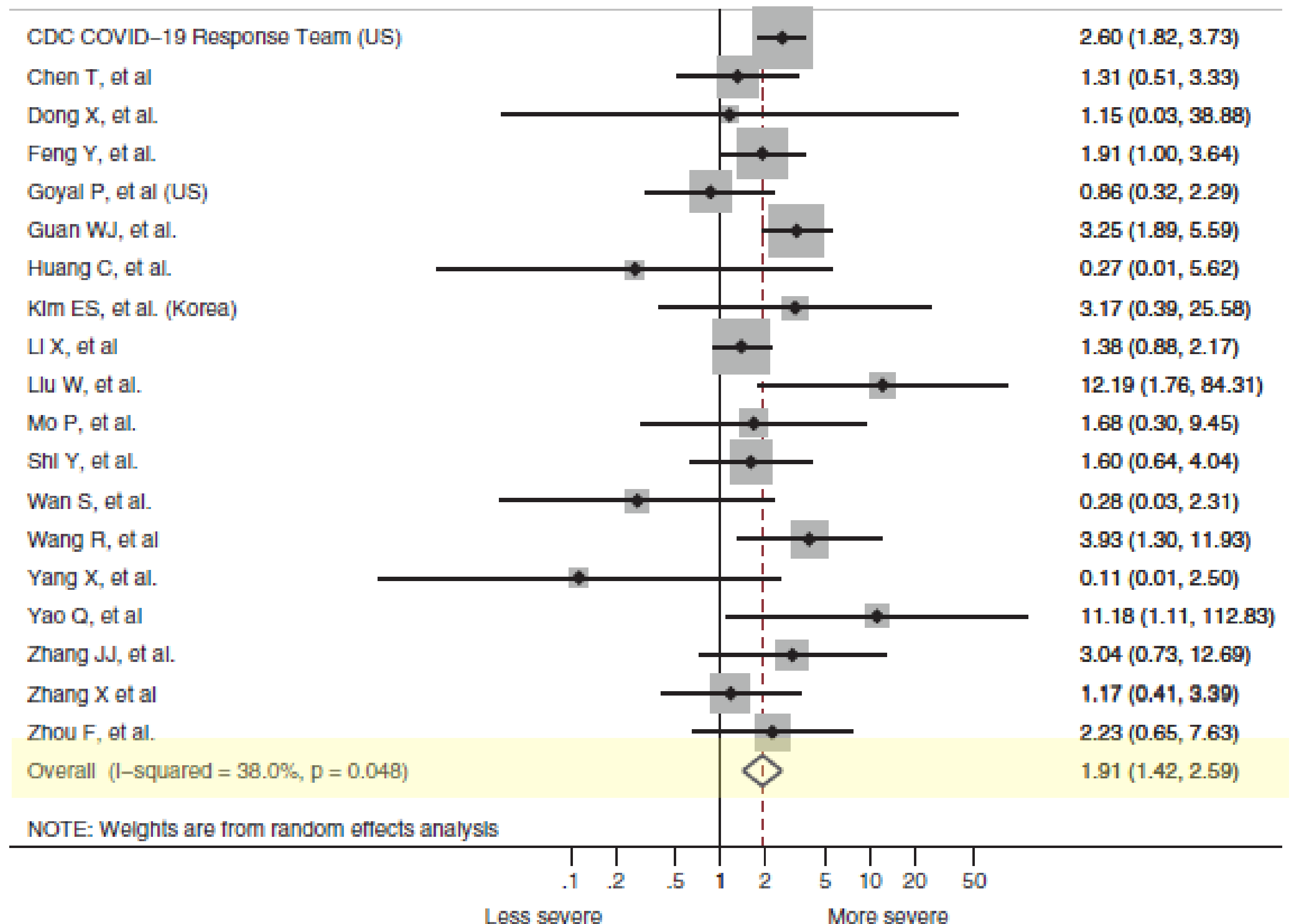
Smoking is associated with COVID-19 progression: A meta-analysis

R. Patanavanich, S. Glantz. University of California San Francisco

Patanavanich R, Glantz SA. Smoking is associated with COVID-19 progression: a meta-analysis. Nicotine Tob. Res. 2020.

<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/32399563/>

Per què abordar el tabaquisme?

- ❑ **Prevenió de les complicacions.** El consum de tabac augmenta el risc i la gravetat de molts problemes greus de salut, en cas de contagiar-se del virus.
- ❑ Fumar en qualsevol de les seves formes és un **risc prevenible**. La prevenció del tabaquisme i ajudar a deixar de fumar ha de ser prioritari.
- ❑ **Disminuir risc de contagi.**
- ❑ Recuperació més ràpida i **síntomes més lleus**, redueixen el risc de transmissió. Tothom té dret a la salut i a respirar ambients saludables.
- ❑ Pel seu **cost social i econòmic**.

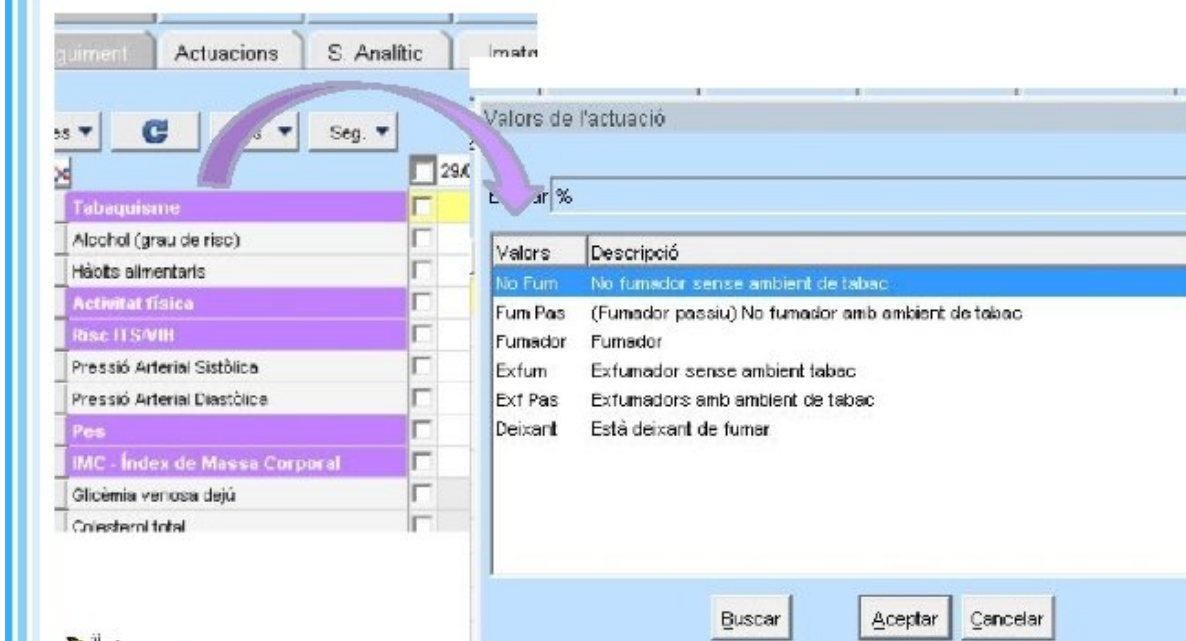

Tabaquisme en la prevenció de la COVID

- **Preguntar i registrar** els antecedents de tabaquisme en les persones ateses per COVID.
- **Advertir** a la població sobre el major risc d'infectar-se de la COVID de les persones que fumen i del pitjor pronòstic, en cas de contraure la malaltia.
- **Tots els sanitaris haurien de abordar el tabaquisme i oferir ajuda als seus pacients a deixar de fumar, per mitigar les possibles complicacions.**

Preguntar i registrar

"Tabaquisme" en Intel·ligència activa permet codificar tot el procés d'abandonament del consum de tabac.

Valors	Descripció
No Fum	No fumador sense ambient de tabac
Fum Pas	(Fumador passiu) No fumador amb ambient de tabac
Fumador	Fumador
Extfum	Exfumador sense ambient tabac
Ext Pas	Exfumadors amb ambient de tabac
Deixant	Està deixant de fumar

Programa d'atenció primària sense fum
www.ciepsf.cat

Tabaquisme en la prevenció de la COVID

- Si no es planteja deixar el consum, cal recomanar algunes pautes:
- Reducció del consum, especialment els que es fumen de manera automàtica.
- Rentat de mans freqüent (abans i després de fumar).
- No fumar amb guants o amb la mascareta en la cara.
- No compartir “aparells” com cigarretes electròniques i pipes d’aigua.
- No fumar en espais tancats. Fer de lallar un entorns sense fum.
- Es espais oberts, respectar la distancia interpersonal i no fumar a menys de 2 metres d’altres persones en espais oberts.
- No llençar les burilles al terra.

Tabaquisme en la prevenció de la COVID

Organización Mundial de la Salud

Buscar temas, términos y siglas

Acceso /

Declaración de la OMS: consumo de tabaco y COVID-19

11 de mayo de 2020 | Declaración

- El tabac prodeix inflamació de les vies respiratòries i disminueix la immunitat
- El tabac és un factor de risc d'infeccions respiratòries per virus i bacteris
- La gestualitat de fumar
 - mà-boca
 - no portar mascaretaafavoreix els contagis (aerosols)
- El fum del tabac i dels aerosols de les cigarretes electròniques transporten el SARS-CoV-2

Abordatge

▶ Abordatge individual

Abordatge

Abordatge individual

▶ Línia telefònica

Atenció Primària
061 SalutRespon

Abordatge

Abordatge individual

Línia telefònica

▶ Telemàtica

Abordatge

Abordatge individual

Línia telefònica

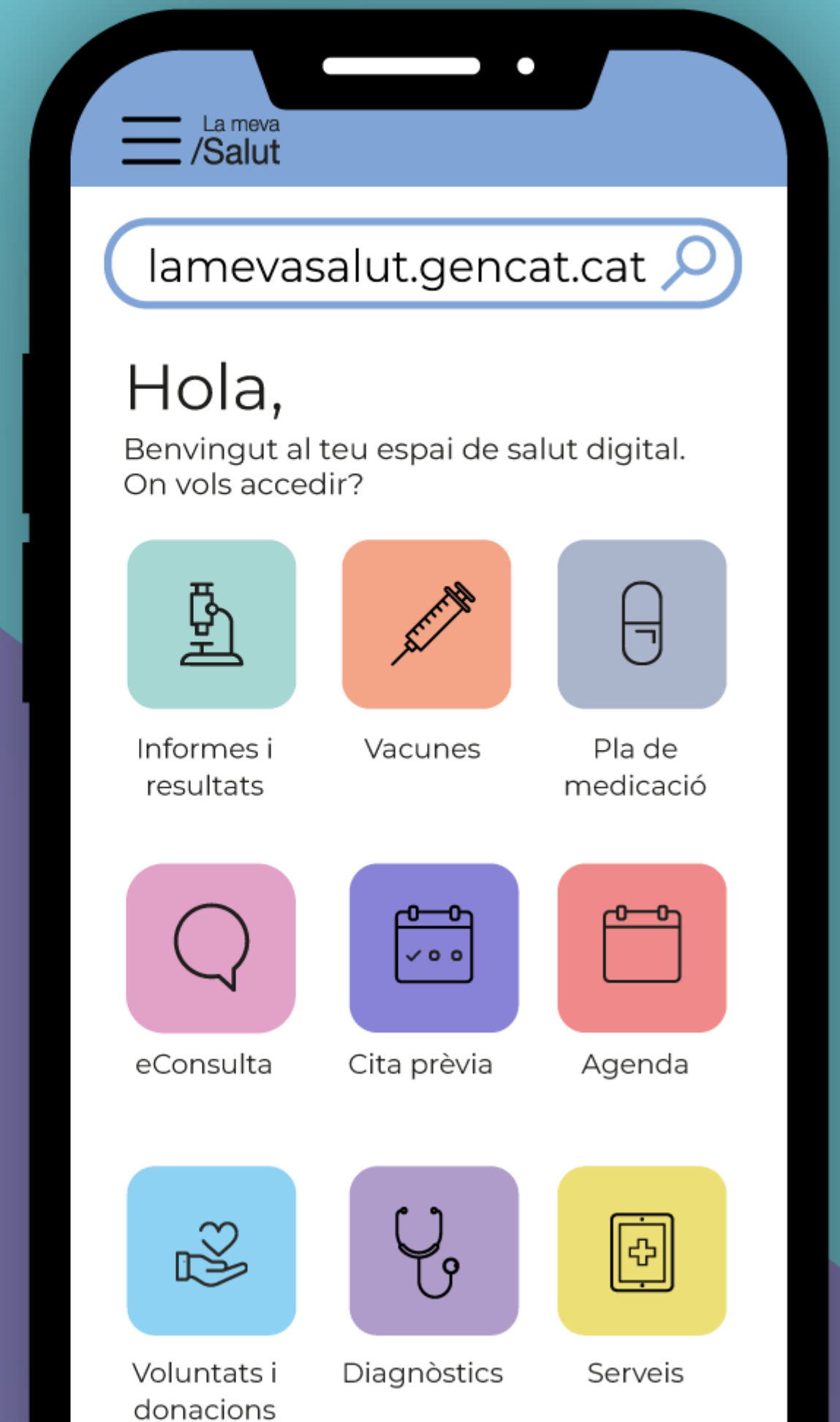
Telemàtica

▶ **La Meva Salut**

la meva
salut | eConsulta

La meva /Salut

Abordatge

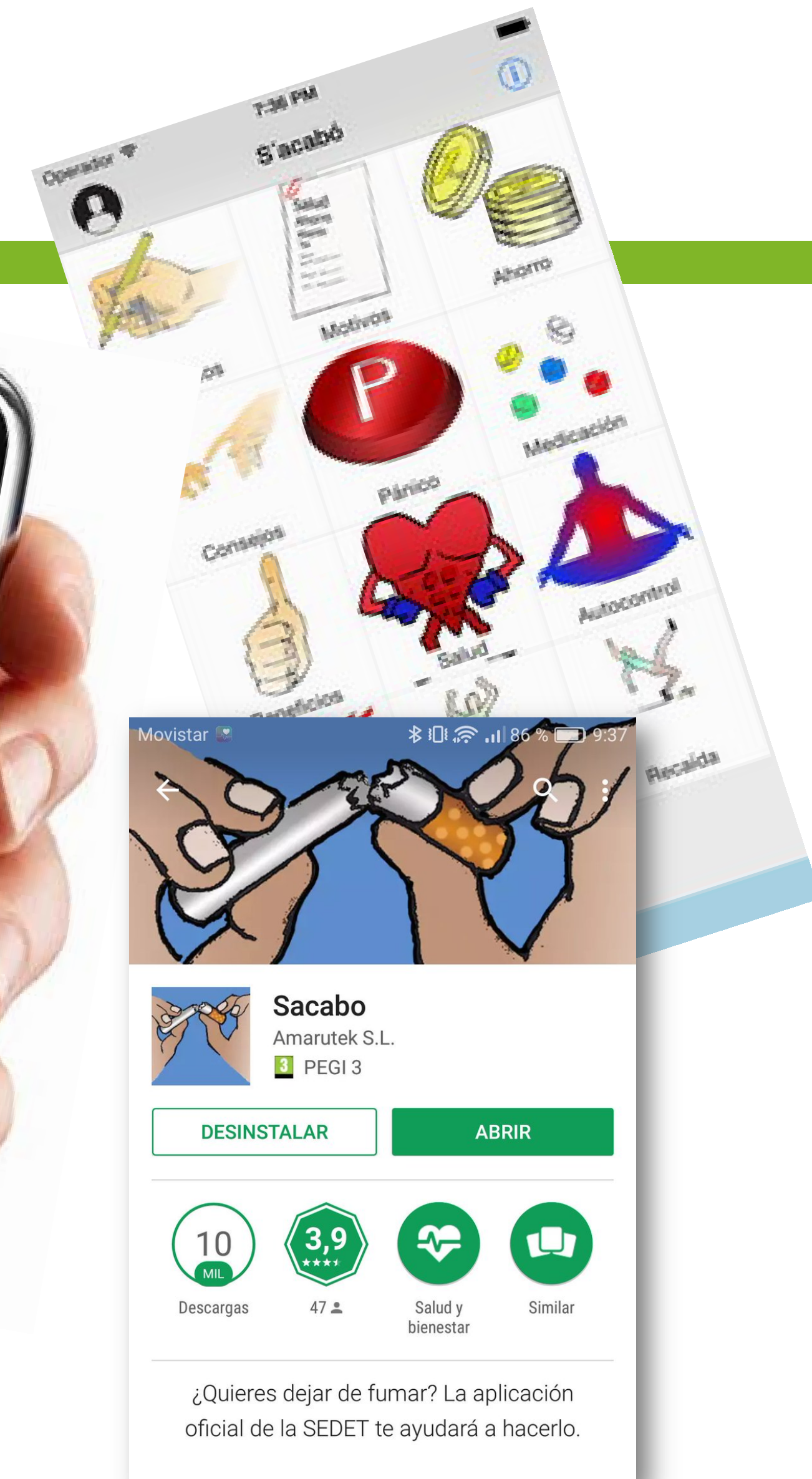
Abordatge individual

Línia telefònica

Telemàtica

La Meva Salut

▶ APPs

Abordatge

Abordatge individual

Línia telefònica

Telemàtica

La Meva Salut

APPs

► **Dinàmiques grupals**

Presencial

En clau territorial

Telemàtica

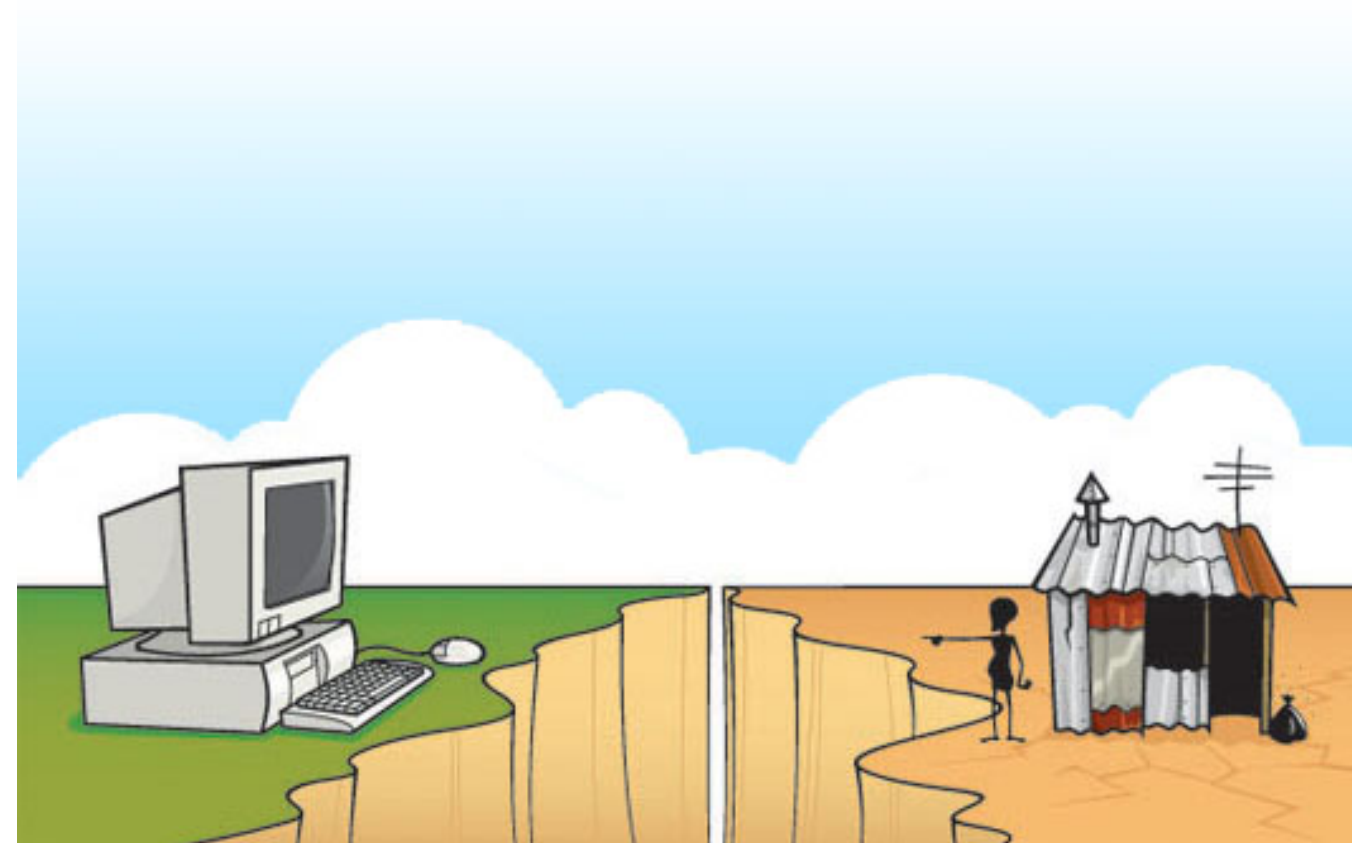
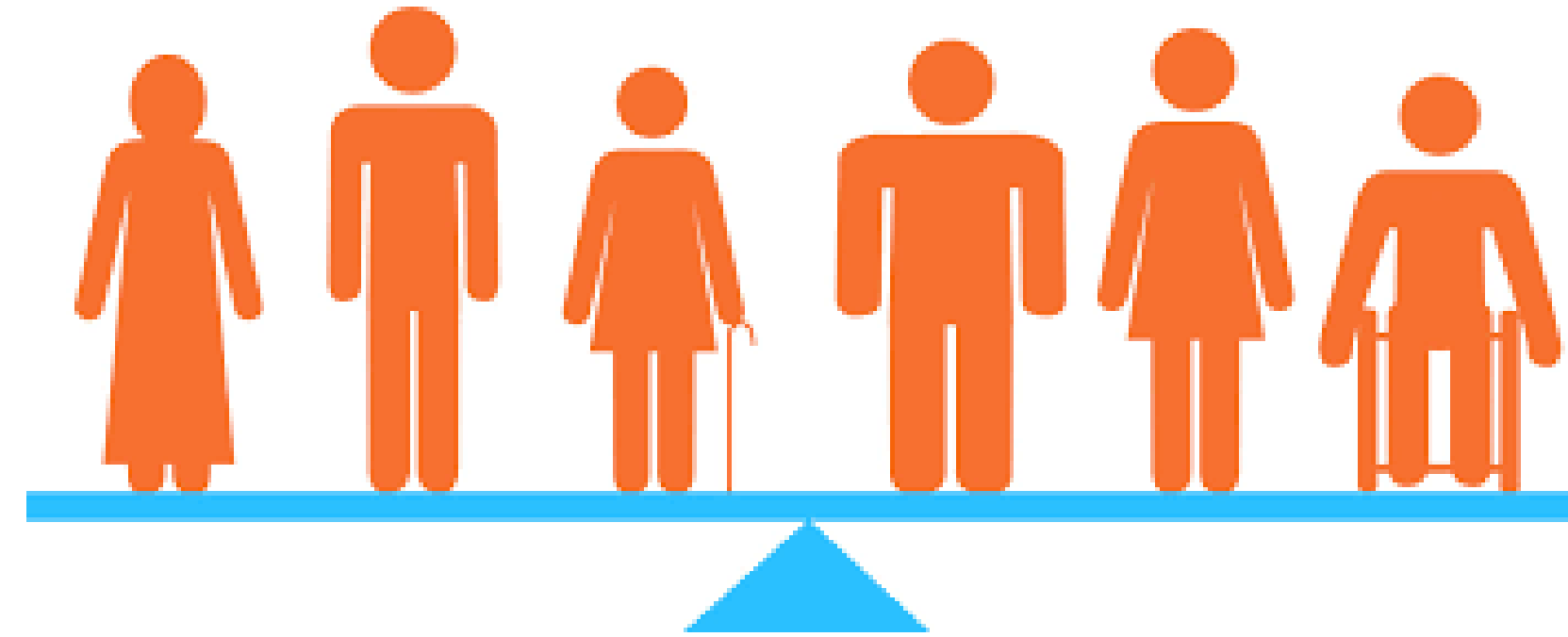
Reptes

► Millorar resiliència

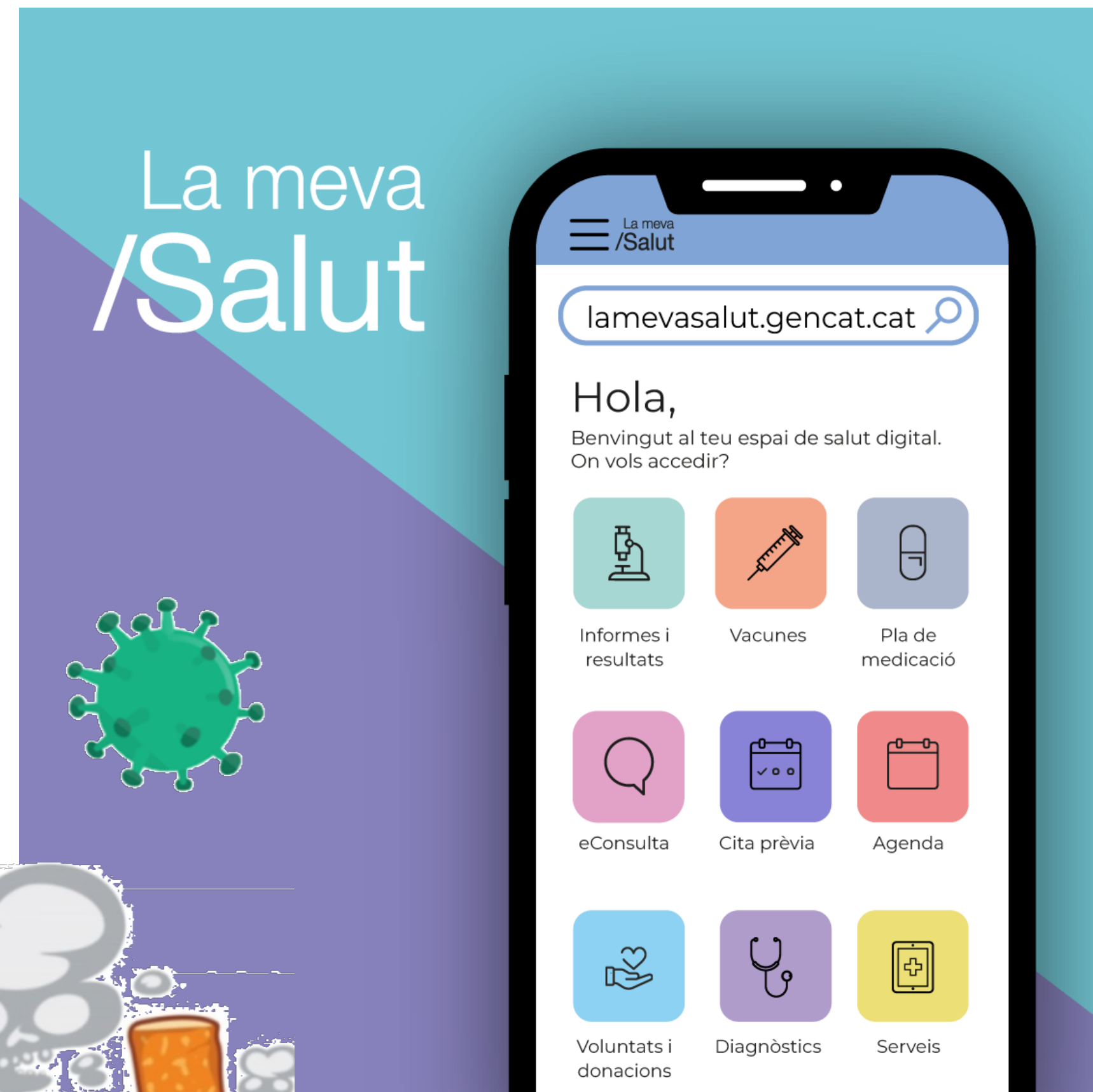
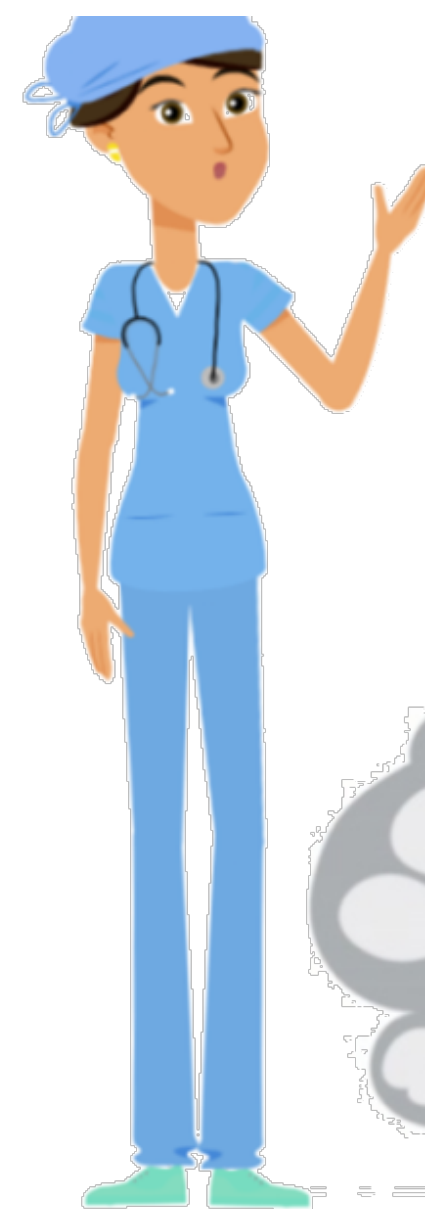
Reptes

► Reduir les desigualtats

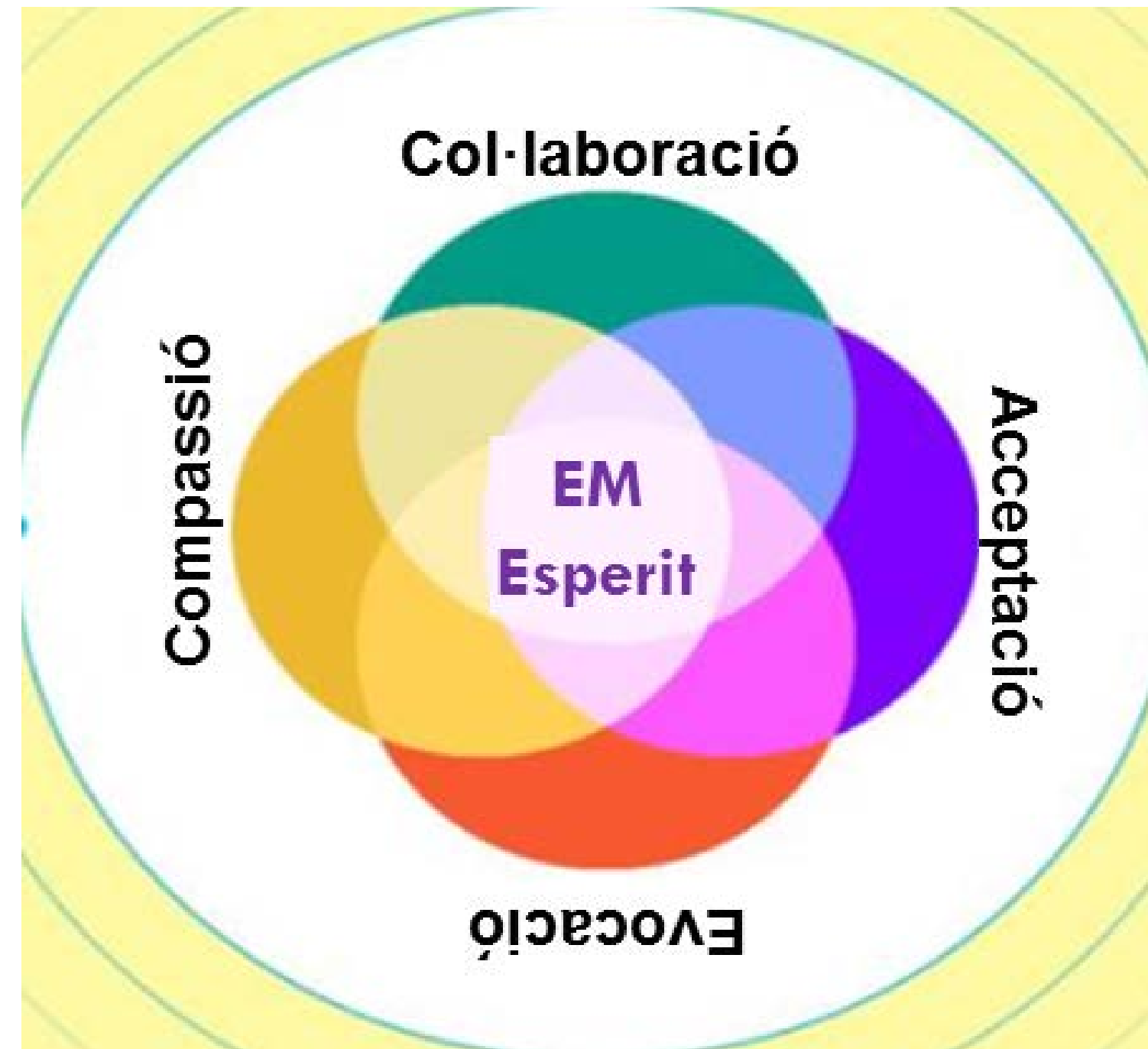
Reptes

► Autoregistres/feedbacks

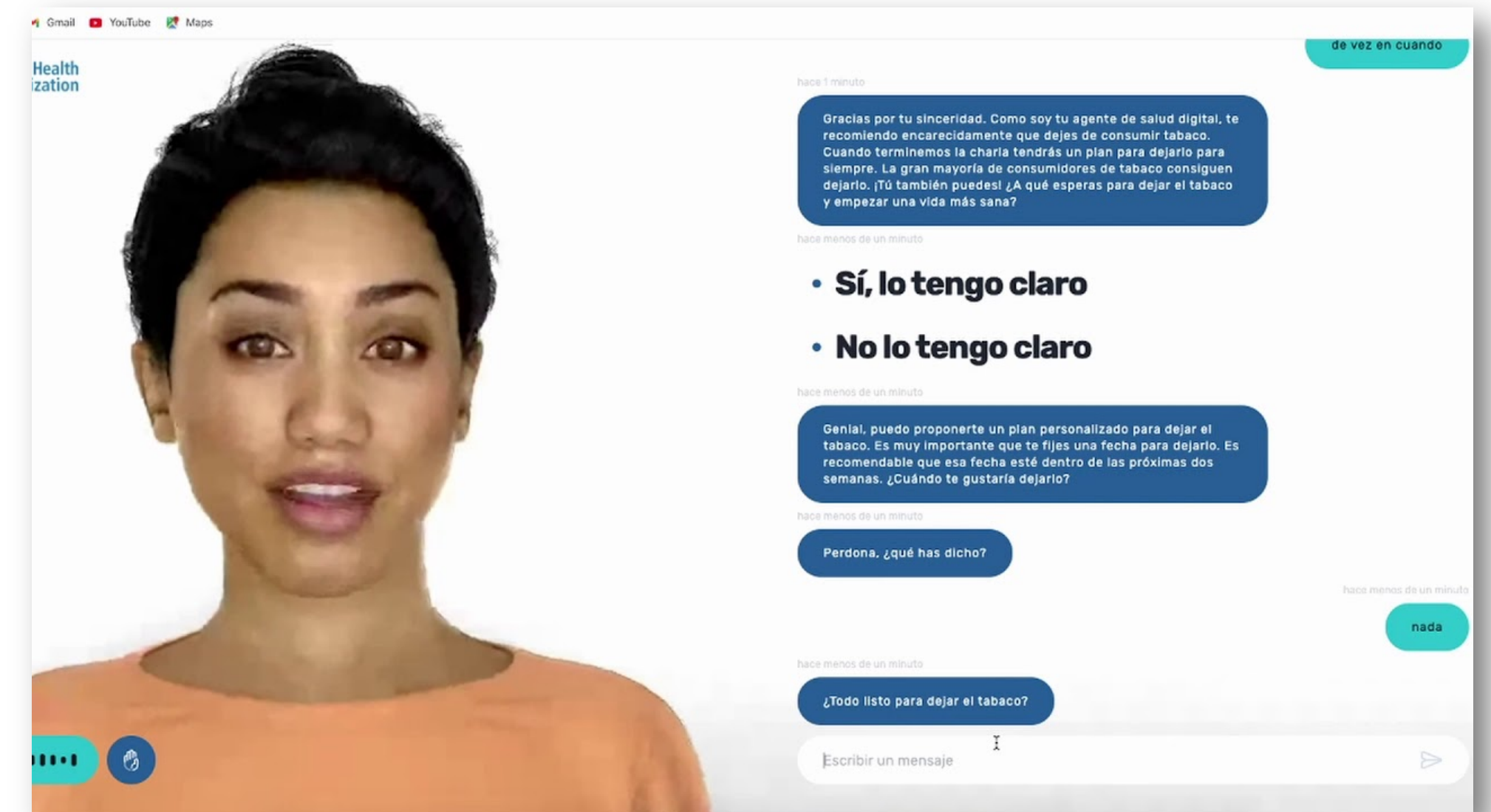
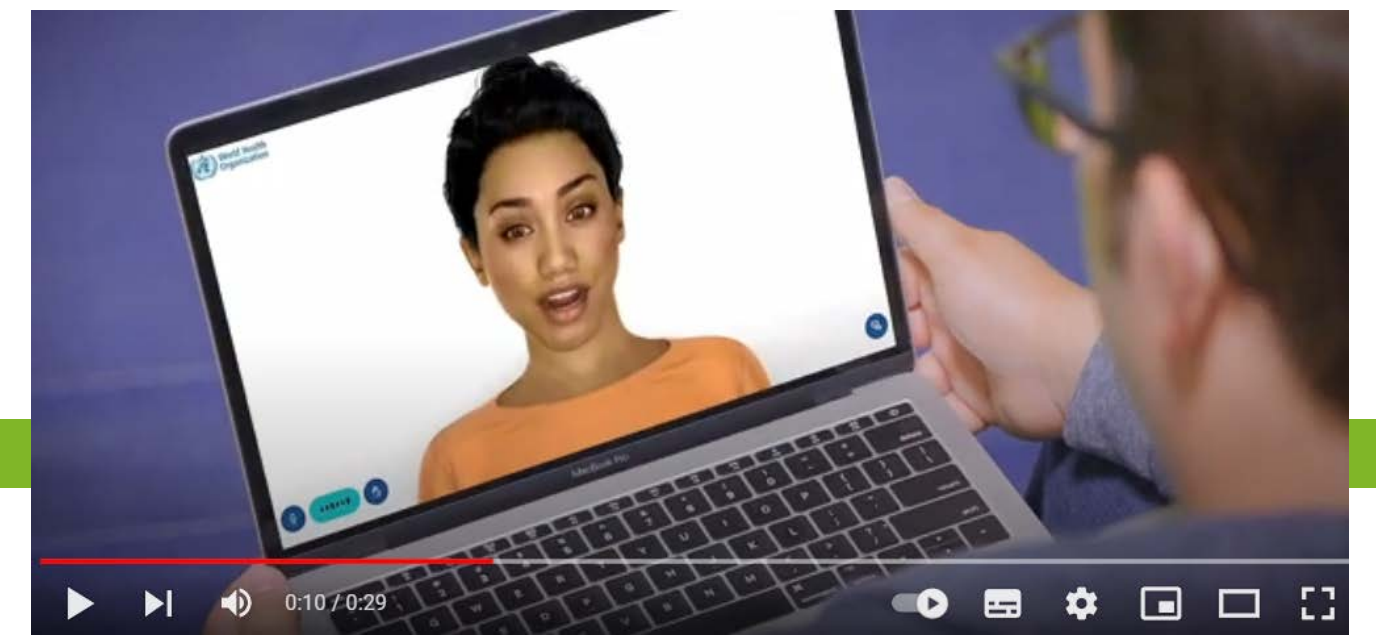

Reptes

► Entrevista motivacional

Reptes

► Intel·ligència artificial

Florence de la OMS.

<https://youtu.be/R8Uw0D9Ytso>

ACTUALITZACIÓ TABAQUISME I COVID

Esteve Fernández | Guadalupe Gómez
20 d'octubre de 2021 Catalunya Central

Com afecta la pandèmia a
la prevenció i la intervenció
en Tabaquisme?

Gràcies